



Szegedi Ítéltábla

Bf.I.330/2021/6.

A Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Szegeden, 2021. szeptember 29. napján tartott tanácsülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

A költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt vádlott neve 99. rendű vádlott ellen indult büntetőügyben a Kecskeméti Törvényszék 2021. március 22. napján kihirdetett 1.B.105/2021/2. számú ítéletének fellebbezés folytán felülbírált részét *megváltoztatja* akként, hogy a hamis magánokirat felhasználása vétségének folytatólagosan elkövetettként minősítését

mellőzi.

Egyebekben az elsőfokú ítélet fellebbezés folytán felülbírált részét helybenhagyja azzal, hogy a költségvetést károsító bűncselekmény jogszabályi alapja a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont *3. fordulata*, a (3) bekezdés b) pont *1. és 2. fordulata*, a korrupciós bűncselekmény jogszabályi alapja a Btk. 290. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont *1. és 2. fordulata*.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság vádlott neve 99. rendű vádlott bűnösségét költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont és (3) bekezdés b) pont], vesztegetés büntetében [Btk. 290. § (1) bekezdés és (3) bekezdés a) pont] és folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében [Btk. 345. §] állapította meg.

[2] Ezért halmazati büntetésül 8 hónap, végrehajtásában 1 év 6 hónap próbaidőre felfüggesztett börtönre ítélte.

[3] Rendelkezett – a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén – a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról.

[4] A 99. rendű vádlottat előzetes mentesítésben részesítette.

[5] Az elsőfokú ítélet ellen vádlott neve 99. rendű vádlott védője a kiszabott büntetés neme, mértéke és tartama ellen jelentett be fellebbezést, nyilvánvalóan enyhítés végett.

[6] A védő fellebbezését írásban részletesen indokolta. Ebben – az enyhítésre irányuló fellebbezését fenntartva – elsősorban megrovás vagy pénzbüntetés alkalmazását indítványozta.

[7] Másodlagosan a büntetés mértékének és tartamának a törvényi minimumhoz közelítő enyhítését kérte. Mindezeket a védece javára számba vett enyhítő körülményekre alapította.

[8] A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség Bf.301/2020/75. számú átiratában az elsőfokú ítélet tanácsulésen történő felülbírálatát indítványozta azzal, hogy nyilvános ülés kitűzése esetén azon nem kíván részt venni.

[9] A védő fellebbezését alaptalannak ítélte, mert álláspontja szerint az elsőfokú bíróság igen méltányosan járt el, amikor a szabadságvesztés tartamát az úgynevezett enyhítő szakasz alkalmazásával a középértéktől a vádlott javára lényegesen eltérve állapította meg. Ezért az elsőfokú ítélet fellebbezés folytán felülbírált részének helybenhagyását indítványozta a 99. rendű vádlott előzetes mentesítésének mellőzésével, valamint a költségvetést károsító és a korrupciós bűncselekmény jogszabályi alapjának pontosításával. Egyebekben indítványt tett a vádra utalás körében a vádirat benyújtása időpontjának helyesbítésére, a költségvetést károsító, valamint a korrupciós bűncselekmény esetében az üzletszerűsége vonatkozó jogi indokolás kiegészítésére, a költségvetést károsító bűncselekmény esetében a keretjogszabályokra hivatkozás kiegészítésére és ezzel összefüggésben az elkövetéskori és az elbíráláskori adózásra vonatkozó jogszabályok egybevetésére, továbbá a közbizalom elleni bűncselekmény minősítése folytán a folytatólagos elkövetés, mint további súlyosító körülmény értékelésére.

[10] Az ítéltábla az enyhítésre irányuló védői fellebbezést, továbbá az ügyészségnek az előzetes mentesítés mellőzésére irányuló indítványát alaptalannak, míg a költségvetést károsító bűncselekmény és a korrupciós bűncselekmény jogszabályi megjelölésének pontosítására irányuló indítványt alaposnak találta.

[11] A másodfokú bíróság a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) 598. § (2) bekezdése alapján – figyelemmel a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 188. §-a és 211. §

(1) és (2) bekezdésére – az elsőfokú ítélet fellebbezés folytán felülbírált részét tanácsülésen bírálta felül.

[12] Az elsőfokú ítéletnek a jogi személlyel szemben kiszabott pénzbírságra és bűnügyi költségre kötelező rendelkezése az elsőfokú eljárásban 2021. március 25. napján jogerőre emelkedett.

[13] Tekintettel arra, hogy a fellebbezés kizárólag a kiszabott büntetés neme, mértéke és tartama ellen irányult [Be. 583. § (3) bekezdés a) pont], továbbá az elsőfokú bíróság ítélete a vádlott beismerő nyilatkozatának az elfogadásán alapult, az elsőfokú ítélet korlátozott felülbírálatának volt helye.

[14] Ezért az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a Be. 591. § (2) bekezdés a) pontja és a Be. 606. § (3) bekezdése szerint eljárva – a részjogerőre tekintettel a Be. 590. § (3) bekezdésében írt korlátok között – bírálta felül.

[15] A Be. 590. § (5) bekezdés a) – b) pontja, valamint (7) bekezdése alapján a korlátozott felülbírálat azonban kiterjedt mindazon eljárási szabályok megtartásának vizsgálatára, amelyek megsértése esetén a Be. 607. § (1) bekezdése, valamint a 608. § (1) bekezdése alapján az ítéletet hatályon kívül kell helyezni, továbbá a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére és a büntetés kiszabására vonatkozó, valamint az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező rendelkezésekre is.

[16] Ennek során az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az eljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatta le, olyan eljárási szabályt nem sértett, ami az elsőfokú ítéletnek a Be. 607. § (1) bekezdése, valamint a 608. § (1) bekezdése alapján történő hatályon kívül helyezését eredményezné.

[17] E körben azonban az ítéltábla szükségesnek tartotta a következőkre rámutatni:

[18] A Be. 608. § (1) bekezdés a) pontja szerint feltétlen hatályon kívül helyezési okot eredményez, ha a bíróság nem volt törvényesen megalakítva.

[19] Az iratok szerint a Bács-Kiskun Megyei Főügyészség B.770/2020/108. számú vádiratában több vádlottal szemben a Be. 10. § (1) bekezdés 3. pont f) pontja szerinti gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmény miatt emelt vádat. Ezen ügyekben a törvényszéknek a Be. 13. § (3) bekezdése alapján elsőfokú bírósággént három hivatásos bíróból álló tanácsban kell eljárnia.

[20] A törvényszék e törvényi rendelkezésnek megfelelő összetételű tanácsban eljárva, több vádlottat érintően tartott 2021. március 22. napján előkészítő ülést (Kecskeméti Törvényszék 1.B.301/2020/333. sorszámú jegyzőkönyv), amelyen vádlott neve 99. rendű vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozatát elfogadta.

[21] Ugyanezen az elkészítő ülésen a IX. sorszámú végzésével a 99. rendű vádlott ellen költségvetési csalás büntette és más bűncselekmény miatt indult büntetőügyet az alapügytől a Be. 146. § (2) és a 147. § (1) bekezdése alapján elkülönítette, és még ugyanaznap 1.B.105/2021/2. szám alatt a 99. rendű vádlottal szemben ügydöntő határozatot hozott.

[22] Az ügydöntő határozat meghozatalára a Be. 13. § (3) bekezdése szerinti három hivatásos bíróból álló tanácsban került sor annak ellenére, hogy vádlott neve 99. rendű vádlottat az immár elkülönített és emiatt külön ügyszámot is kapott ügyben az ügyészség nem a Be. 10. § (1) bekezdés 3. pontja szerinti gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekménnyel vádolta.

[23] Az elsőfokú bíróság ítéletében helyesen hivatkozott (elsőfokú ítélet [2] bekezdés) a Be. 503. § (2) bekezdésére, amely szerint, ha az eljárás több vádlott ellen folyik és az elkülönítés egyéb feltételei fennállnak, a bíróság az ítélet kihirdetése érdekében az előtte folyamatban lévő ügyeket a bűnösségét beismerő vádlott tekintetében elkülönítheti. Tévedett azonban, amikor az elkülönített ügyben tartott előkészítő ülést „folytatólagosként” jelölte meg.

[24] Elkerülte a törvényszék figyelmét, hogy az elkülönítés folytán a továbbiakban már nem volt szükség speciális összetételű bírói tanácsra. A Be. azonban megteremti ennek a lehetőségét is: a 496. §. szerint a bíróság az ügyet az előkészítő ülés befejezéséig a bíróság három hivatásos bíróból álló tanácsa elé utalja, ha ezt az ügy bonyolultságára, az eljárás ügyiratainak terjedelmére, a büntetőeljárásban résztvevő személyek számára tekintettel vagy egyéb okból szükségesnek tartja.

[25] Ezért eljárási szabályt sértett a törvényszék, amikor az elkülönített ügyet nem utalta a bíróság tanácsa elé.

[26] A Be. 449. § (4) bekezdés e) pontja szerint pervezető végzés a bíróság tanácsa elé utalásról, vagy ennek megtagadásáról szóló végzés.

[27] A Be. 580. § (1) bekezdés d) pontja alapján a pervezető végzéssel szemben fellebbezésnek nincs helye.

[28] Ez az eljárási szabálysértés azonban az ügy érdemi felülbírálatára nem hatott ki (ügynevezett relatív eljárási szabálysértés), ugyanakkor a korlátozott felülbírálat ellenére további iránymutatásként az ítéltábla szükségesnek tartotta ezt megjegyezni.

[29] A Be. 608. § (1) bekezdés h) pontja feltétlen hatályon kívül helyezési oknak tekinti azt, ha az elsőfokú bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatot az 504. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek hiányában fogadta el, vagy az írásba foglalt ítélet tényállási elemei a bűncselekmény minősítését befolyásoló mértékben térnek el a vádirati tényállástól.

[30] Észlelte a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú ítélet tényállása a vádirati tényállástól eltérően nem tartalmazza azt, hogy a jogi személy neve a táblázatban feltüntetett időpontokban *valótlan tartalmú* általános forgalmi adó bevallásokat nyújtott be (elsőfokú ítélet [18] bekezdés 2. mondata).

[31] Ugyanakkor az ítélet [19] bekezdése a vádirati tényállással szemben kifejezetten meghatározta azt, hogy a valótlan tartalmú általános forgalmi adóbevallást 2017. október 19. napján nyújtotta be a 99. rendű vádlott.

[32] Az ítéltábla álláspontja az, hogy jelen esetben az elsőfokú bíróság nem tett mást, mint a tettazonosság keretein belül maradva, pontosította, egyértelművé tette a vádirat önmagának is ellentmondó állításait. Tényként volt megállapítható, hogy a hamis tartalmú számlák kiállítására 2017. augusztus 8. és 2017. szeptember 11. napján került sor. Ezért azokat a 99. rendű vádlott nyilvánvalóan nem állíthatta be a könyvelésébe, és nem nyújthatta be a 2017. évi I. és II. negyedévi adóbevallásához. Az pedig nem életszerű és az irányadónak tekintett vádirati tényállásból sem következik, hogy a 99. rendű vádlott ugyanezeket a számlákat a 2017. évi októberi, novemberi és decemberi havi adóbevallásoknál is felhasználta.

[33] Nincs tehát olyan lényeges eltérés a vádirati és az ítéleti tényállás között, ami az előbb hivatkozott rendelkezés alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését eredményezné.

[34] Észlelte a másodfokú bíróság, hogy a vádra utalás körében az ügydöntő határozat indokolása nyilvánvaló elírás folytán tévesen tartalmazta a vádirat benyújtásának időpontját, mert az helyesen 2020. október 15. napja (az ítélet [1] bekezdésében írt dátum a vádirat keltezése).

[35] A Be. 591. § (2) bekezdés a) pontja alapján a másodfokú bíróság nem vizsgálja az elsőfokú bíróság ítéletének megalapozottságát, és határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, ha a fellebbezést kizárólag az 583. § (3) bekezdése alapján jelentették be.

[36] Az ekképp irányadónak tekintett tényállásból az elsőfokú bíróság helyesen következtetett a vádlott bűnösségére, de a költségvetést károsító, valamint a korrupciós bűncselekmény jogszabályi alapjának megjelölése nem felelt meg a 61. BK vélemény 3/a. pontjában foglaltaknak, továbbá tévesen minősítette a közbizalom elleni bűncselekményt folytatólagosan elkövetettnek.

[37] A Be. 606. § (3) bekezdése szerint, ha az elsőfokú bíróság ítélete a vádlott beismerő nyilatkozatának elfogadásán alapult, a másodfokú bíróság a fellebbezéssel megtámadott ítéletnek a bűnösség megállapítására, valamint a vádirati minősítéssel egyező minősítésre vonatkozó rendelkezéseit akkor változtathatja meg, ha a terhelt felmentésének, az eljárás megszüntetésének vagy *a bűncselekmény minősítése megváltoztatásának van helye*.

[38] Az irányadó tényállás szerint kettő darab hamis tartalmú (fiktív) számla felhasználására egy alkalommal, a 2017. III. negyedévre vonatkozó, 2017. október 19. napján benyújtott adóbevallással került sor.

[39] A 36. BK vélemény szerint a hamis magánokirat felhasználása folytatólagosan elkövetett, ha a hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú – ugyanazon vagy több – magánokiratot, ugyanazon jogviszonyból származó jog vagy kötelezettség létezésének, megváltoztatásának vagy megszűnésének bizonyítására többször használják fel, és a folytatólagosság egyéb törvényi feltételei is fennállnak.

[40] Jelen ügyben a két darab hamis tartalmú magánokirat felhasználására csak egy ízben, ugyanazon bevallási időben került sor, így ez a vádlotti magatartás nem minősül folytatólagosan elkövetettnek. Ezért az ítéltábla a hamis magánokirat felhasználása vétségének folytatólagosan elkövettként minősítését mellőzte.

[41] A költségvetést károsító bűncselekmény esetében az elsőfokú bíróság az elkövetéskor, illetve az elbíráláskor hatályban volt, az általános forgalmi adóról szóló törvényi rendelkezéseket vetette csak egybe.

[42] Elmulasztotta azonban az adózás rendjéről szóló törvények összehasonlító vizsgálatát. A bűncselekmények elkövetésekor (2017. október 19.) az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (rég Art.) volt, míg az elbíráláskor, 2018. január 1. napjától már a 2017. évi CL. törvény (Art.) van hatályban. Megállapítható ugyanakkor, hogy a régi Art. 31. §-a, 31/A-C. §-a, 35. §-a és az egyes adóbevallások határidejét megállapító 1. számú Melléklet I.B. pontja a jelenleg is hatályos Art. 49. és 58. §-ával, továbbá az egyes adóbevallások határidejéről rendelkező 2. számú Melléklet I.B. pontjával azonos rendelkezéseket tartalmaz az adóbevallásra, az adó megfizetésére vonatkozóan, vagyis a büntetőjogi védelem nem változott.

[43] Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy mind a költségvetést károsító bűncselekmény, mind a korrupciós bűncselekmény üzletszerűen és bűnszövetségben elkövetett, mindezekre azonban a bűncselekmények jogszabályi alapjának megjelölésekor nem utalt, és – egyetértve a főügyészség álláspontjával – az üzletszerűség tekintetében a jogi indokolása is kiegészítésre szorult.

[44] Az irányadó tényállás szerint a vádlott a fiktív számlákat egy adóbevallásában használta fel, ugyanakkor akként nyilatkozott, hogy a harmadik számla felhasználására már nem került sor. Az elsőfokú bíróság logikusan, kellő részletességgel megindokolta, mely körülményekre tekintettel kellett a 99. rendű vádlottnak is tisztában lennie azzal, hogy a vele kapcsolatba lépő személyek bűncselekményeket szervezetten követnek el, abból a célból, hogy a hamis tartalmú számlák kiállítása révén rendszeresen jussanak jogtalan jövedelemhez.

[45] Bár ő maga csak egyszer élt ezzel a lehetőséggel, a kialakult bírói gyakorlat szerint nem kizárt az sem, hogy egyetlen cselekmény alapozza meg az üzletszerűséget, feltéve, hogy az elkövető rendszeres haszonszerzésre törekedve több bűncselekmény elkövetését határozta el (BH 2011.92. II. pont).

[46] A rendszeres haszonszerzésre törekvés az elkövető célzatára utal. E minősítő körülmény megállapításához nem szükséges az sem, hogy az elkövető ténylegesen haszonra tegyen szert, de az sem, hogy ez legyen az egyetlen keresetforrása. Elégséges, ha a bűncselekményeket azért valósítja meg, hogy ilyen módon jövedelmét rendszeresen kiegészítse (BH 2015.59. [77] bekezdés). A 99. rendű vádlott rendszeres haszonszerzésre törekvése az irányadó tényállás alapján mindenképpen megállapítható, ezért az üzletszerűség, mint minősítő körülmény a költségvetési csalás és a vesztegetés büntette esetében is terhére róható.

[47] A 61. BK vélemény 3/a. pontja szerint az elkövetési magatartás azonos büntetési tétellel fenyegetett alakzataira a fordulat megjelöléssel kell utalni. A 99. rendű vádlott az adóhatóság előtt valótlan tartalmú nyilatkozatot tett, amellyel 3.510.000,- forint vagyoni hátrányt okozott a központi költségvetésnek. Cselekménye a már kifejtettekre tekintettel üzletszerűen és bünszövetségben elkövetettnek minősül. Ezért a költségvetést károsító bűncselekményének jogszabályi alapja a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.) 396. § (1) bekezdés a) pont 3. *fordulata* és (3) bekezdés b) pont 1. és 2. *fordulata*.

[48] A vesztegetés büntette esetében ugyanezen két minősítő körülményre utalást mulasztotta el az elsőfokú bíróság, ezért az ítéltábla a vesztegetés büntettének jogszabályi hivatkozását is helyesbítette, az a Btk. 290. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont 1. és 2. *fordulata*.

[49] A büntetés kiszabásánál irányadó körülményeket a törvényszék túlnyomórészt helyesen állapította meg.

[50] A másodfokú bíróság mellőzte enyhítő körülményként értékelni a vádlott büntetlen előéletét, mert az feltétele volt a gazdasági társaság ügyvezetői tisztsége betöltésének. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 3:22. § (4) bekezdése szerint nem lehet vezető tisztségviselő az, akit bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen szabadságvesztés büntetésre ítélték, amíg a büntetett előlethez fűződő hátrányos következmények alól nem mentesült.

[51] További súlyosító körülmény, hogy a költségvetést károsító és a korrupciós bűncselekmény többszörösen minősül.

[52] A minősítés megváltoztatására figyelemmel – az ügyészi indítvánnyal ellentétben – a közbizalom elleni bűncselekmény esetében a folytatólagosság nem áll fenn, így az nem tekinthető súlyosító körülménynek.

[53] Az elsőfokú bíróság helyesen hivatkozott arra, hogy a költségvetési csalás büntette és a vesztegetés büntette egyaránt egytől öt évig, míg a hamis magánokirat felhasználásának vétsége egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

[54] Nem hivatkozott azonban a Btk. 80. § (2) bekezdésére, amely szerint a büntetés kiszabásánál irányadó középérték – az ügyészségi indítvánnyal ellentétben – négy év három hónap.

[55] Az ügyészség a vádiratban és az előkészítő ülésen a 99. rendű vádlottal szemben nyolc hónap szabadságvesztés kiszabását indítványozta. A törvényszék helyesen mutatott rá az ítélet [42] bekezdésében, hogy a Be. 565. § (2) bekezdése alapján – tekintettel arra, hogy a bűnösséget beismerő nyilatkozatot az előkészítő ülésen fogadta el – ennél hosszabb tartamú szabadságvesztést nem alkalmazhatott. Az előbb hivatkozott rendelkezés alapján a bíróság kötve van az ügyészi indítványhoz, olyannyira, hogy attól súlyosabb büntetést a másodfokú eljárásban sem szabhat ki. Ez a konkrét ügyben azt jelenti, hogy a vádlott terhére bejelentett fellebbezés esetén sem lett volna súlyosítható a szabadságvesztés tartama.

[56] Az elsőfokú bíróság által halmazati büntetésként kiszabott szabadságvesztés tartama lényegesen eltér a középértéktől, amit a 99. rendű vádlottnál számba vett enyhítő körülmények túlsúlya és nyomatéka indokol.

[57] Az elsőfokú bíróság az ügyészség indítványával ellentétben nem kettő, hanem egy 1 év 6 hónap próbaidőre függesztette fel a szabadságvesztés végrehajtását, amelyet kellőképp megindokolt és azzal az ítéltábla is egyetértett.

[58] A bűncselekmények többszörös halmazatára, jellegére, tárgyi súlyára figyelemmel ennél enyhébb büntetés kiszabása vagy intézkedés alkalmazása a Btk. 79. §-a szerinti büntetési célokat veszélyeztetné. Ezért a védőnek a megrovás alkalmazására, pénzbüntetés kiszabására, vagylagosan a szabadságvesztés tartamának további enyhítésére irányuló fellebbezését az ítéltábla alaptalannak tartotta.

[59] A másodfokú bíróság nem osztotta a fellebbezési főügyészség álláspontját az előzetes mentesítés mellőzését illetően. Az elsőfokú bíróság az előzetes mentesítés alkalmazása során nem hivatkozott a 8/2015. (IV. 17.) AB határozatra, ami végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés kiszabása esetén alkotmányos kötelességévé tette a büntetőügyben eljáró bíróság számára, hogy az alkalmazás feltételeit vizsgálja. Ugyanakkor az ítélet [47] bekezdésében ezen alkotmányos kötelességének az elsőfokú bíróság eleget tett. Az ott írtakkal az ítéltábla mindenben egyetértett, ezért az előzetes mentesítés mellőzésére irányuló ügyészségi indítványt alaptalannak ítélte.

[60] A kifejtettekből következik, hogy az ítéltábla a védő által bejelentett fellebbezést alaptalannak ítélte, az elsőfokú ítéletet a már hivatkozott rendelkezésekben írt korlátok között hivatalból felülbírált, és azt a Be. 606. § (1) és (3) bekezdése alapján megváltoztatta, egyebekben a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

[61] Az ítélet ellen a Be. 615. § (1) és (2) bekezdése alapján fellebbezésnek nincs helye.

Dr. Benedek Tibor sk.

Dr. Cserhádi Ágota sk.

Sefta Márta dr. sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A Szegedi Ítéltábla Bf.I.330/2021/6. számú ítélete és a Kecskeméti Törvényszék 1.B.105/2021/2. számú ítéletének fellebbezés folytán felülbírált, és jelen ítélettel meg nem változtatott része a mai napon jogerős.

Szeged, 2021. szeptember 29.

Dr. Benedek Tibor sk.

a tanács elnöke